

ק.מ.ה. אורנים

ק.מ.ה. אורנים • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

תומכות חינוך קורס זהות אישית ומקצועית (המסגרת החינוכית)

מפגש מס' 1: תפיסת התפקיד כתומכת חינוך וניסוח אני מאמין
חינוכי

30/10/24

שם המנחה : אלوية חיים
דוא"ל: alvit.advice@gmail.com

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. أورانيم • קהילה • מנהיגות • ישראל

מה נעשה היום?

חלק ג'
מי אנחנו?
זהות מקצועית

חלק ב'
מי אני?
זהות אישית

חלק א'
היכרות והצגת
התוכנית

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. أورانيم • קהילה • מנהיגות • ישראל

זהות – מה זה בכלל?

המילה חודשה בעברית על ידי אליעזר בן יהודה

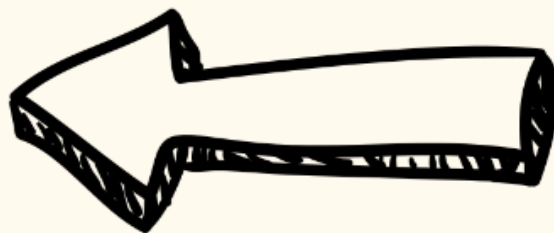
מהות

מה

איכות

איך

זה

ק.מ.א. אורנים

ق.م.ا. أورانيم • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

זהות – מה זה בכלל?

כאשר אנו קובעים זהות של משהו אנחנו אומרים:

זהו הדבר!

כשחידש את המילה הוא הושפע גם מהמילה הערבית

هوية

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. אורנים • קהילה • מנהיגות • השראה
KAMA ORANIM

זהות – מה זה בכלל?

הזהות היא מכלול של מרכיבים שבאמצעותם האדם מגדיר את עצמו.

המינוח פותח ע"י אריקסון (1902-1994), פסיכולוג, שראה בו

מושג מפתח בהבנת התפתחות האדם לאורך כל שלבי החיים

זהות היא תחושת העצמיות הפנימית שאדם בונה לאורך חייו, החל מינקות, והיא כוללת את הערכים, האמונות והמטרות שמכוונים אותו.

התפתחות הזהות מגיעה לשיאה בגיל ההתבגרות, כאשר האדם עובר שלב של בחינת תפקידים, ערכים וזהויות אפשריות – ומגבש זהות אישית יציבה ומשמעותית.

ק.מ.א. אורנים

ق.م.ا. أورانيم • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

זהות – להבין את המושג לעומק

- כל אדם בוחר להדגיש מרכיבים אחרים בזהותו
- אני מול האחר – שונות ודמיון, אני מול עצמי
- עבר, הווה, עתיד
- דינאמיות
- סוגי זהויות מקבילות

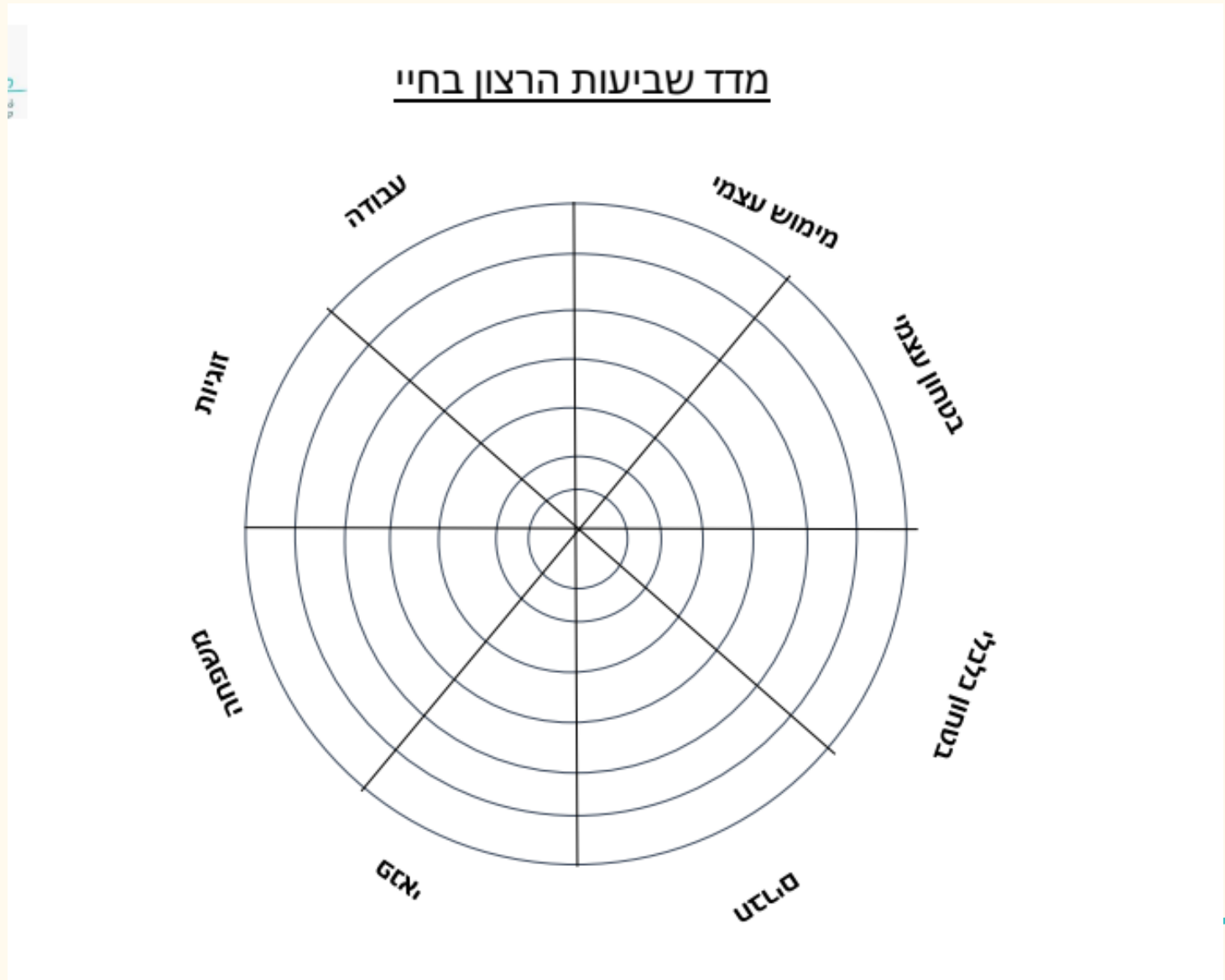
ק.מ.א. אורנים

ق.م.أ. أورانيم • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

איש אחד חלף בדרכו על פני אתר בנייה וראה
שלושה פועלים עסוקים במלאכתם.
”מה אתה עושה כאן?” שאל את הראשון.
”אינך רואה? אני מעביר לבנים מכאן לשם. כל
החיים שלי אני עושה את זה.”
האיש פנה לפועל השני ושאל אותו: ”ומה אתה
עושה כאן, חבר?”
”אינך רואה?” השיב הפועל ”אני עובד כאן כדי
לקבל את שכרי. אדם צריך להתפרנס.”
ניגש האיש אל הפועל השלישי ושאלו: ”ואתה
ידידי, מה אתה עושה כאן?”
”אינך רואה? הרי זה ברור” השיב הפועל וברק
בעיניו ”אני בונה כאן מקדש.”

(סיפור סיני)

מדד שביעות הרצון של זהותי האישית

עיבוד בזוגות

- מה למדתי על עצמי ממילוי המדד?
- מה אני שומעת ממך?
- במה אנחנו שונות ובמה דומות?
- מהן הכוחות שלי להתמודדות עם קשיים ואתגרים?

ק.מ.א. אורנים

ق.م.أ. أورانيم • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

סיכום במליאה

- התייחסות לחוויה (שמירה על הדיסקרטיות של השותפה שלי)
- סבב – מה למדתי על הזהות של השותפה שלי (מילה או משפט)?
- מה למדתי על המושג "זהות"?

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. אורנים • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

תומכות חינוך קורס זהות אישית ומקצועית (המסגרת החינוכית)

מפגש מס' 2: תפיסת התפקיד כתומכת חינוך וניסוח אני מאמין
חינוכי

06/11/24

שם המנחה : אלوية חיים
דוא"ל: alvit.advice@gmail.com

ק.מ.א. אורנים

ق.م.ا. أورانيم • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

מה נעשה היום?

חלק ב'
תפיסת
התפקיד – אני
מאמינה

חלק א'
סדנה – זהות
אישית
ומקצועית

גדור

אנא אבנת גורגית, אלת תחית התטממית,
חפידת תמו, גאסלת המלבתס البيضاء, وأبنة
حفيدة ايجا, ألتی تقول لی بالعادة: "أنتِ
تستطیعین, أنتِ قادرة.

אנא אטית מן סיללת נסא قویات الاتי مسکن
بیوتهن قصیراً ونهار عملهن طویلاً. جذوري
نبئت فی أرض المغرب, أرض أباء أمهاتی.
אנא أنتمی للتراث الذی یدأ بالدار البیضاء
"کزابلانگه", عن طریق الرباط, وتصل الی
مدینة نتانیا - برדיس حنا وتعیر كالخیط
الأساسی بماکینة الخیاطة الموضجة الخاصة
بأمی. توصل حلقات خیط متتالیة. خیطاً تلو
الأخر, رحماً تلو الآخر, قماشاً بقماش, صرخة
ببکاء, جلودٍ وُلدت بها
تجعدات ضحكٍ وندبات.

שורשים

אני בתה של ג'ורג'ט, תופרת המודלים, נכדתה של תמו, כוכבת
הבגדים הלכנים, ונינתה של איג'ה, שנהגה לומר לי: את יכולה,
מסוגלת. צאי לחיות את חיך כפי שאת רוצה.

אני באה משושלת של נשים חזקות שהחזיקו את ביתן קצר ואת יום
עבודתן ארוך. שורשי צמחו באדמת מרוקו, ארץ אבות-אמותיי.
אני שייכת למורשת שמתחילה בקובלנקה, דרך רבאט, מגיעה
לנתניה-פרדס חנה ועוברת כחוט השני במכונת התפירה הרועשת
של אמי. מחברת לולאות חוט רצופות, תפר-תפר, רחם-רחם, בד
בבד, צעקה בככי, עורות שנוצרו בהם קמטי צחוק וצלקות.

ק.א.א. אורנים

ק.מ.أورانيم • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

מזהות אישית לזהות מקצועית

עבודה אישית

במה אני טובה?

מה אני אוהבת לעשות?

מהם חמשת הערכים הכי חשובים עבורי בחיי?

בדקי את הקשר

בין הזהות האישית והזהות המקצועית שלך

ק.מ.א. אורנים

ق.م.ا. أورانيم • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

זהות מקצועית – דיון בקבוצות

לחיות באינטגרטיבי / ביושרה

אומרת ---- מתכוונת ---- עושה

האם הרשום בפתקים בא לידי ביטוי בעבודתי?

כן- באיזה אופן?

לא- האם ניתן?

איך אני מרגישה עם מה שעולה?

שיתוף במליאה

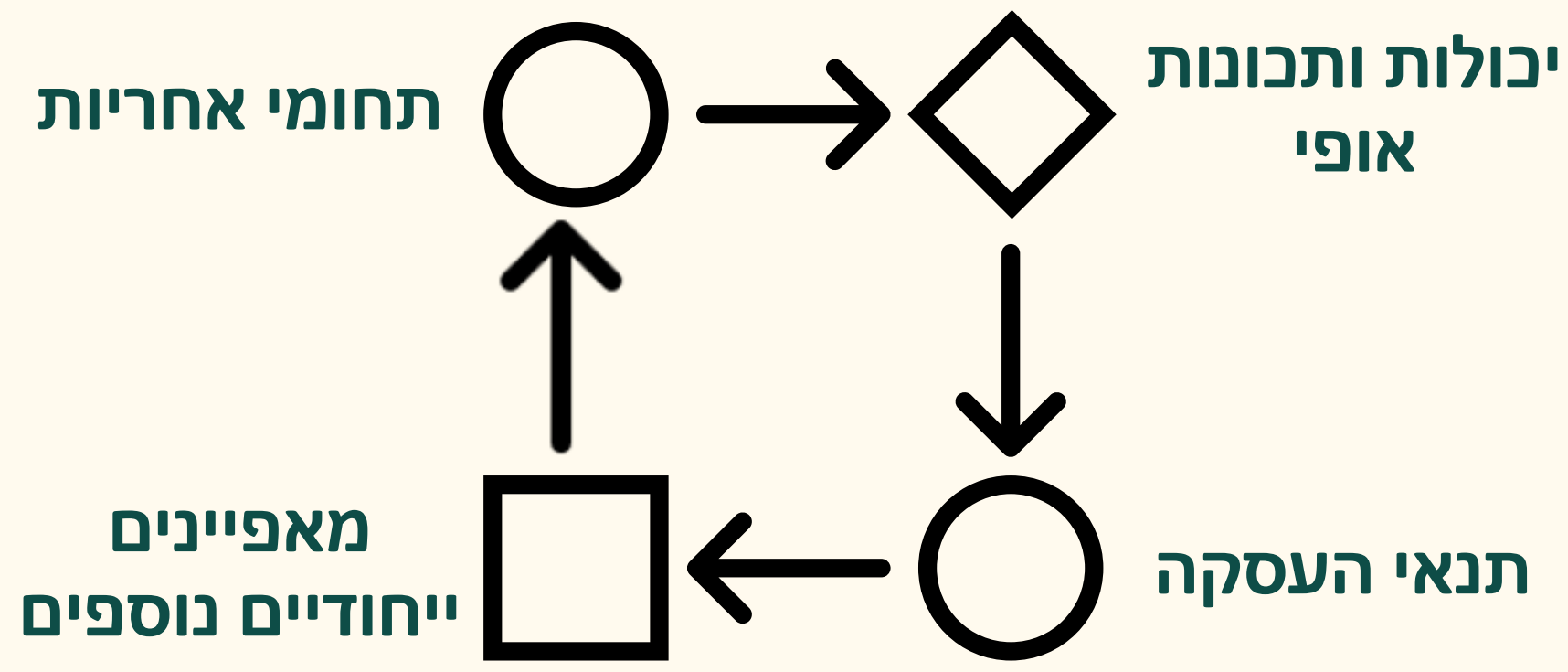
ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. אורנים • קהילה • מנהיגות • ישראל

תפיסת התפקיד – "אני מאמינה" חינוכי

דרושה תומכת חינוך
אידיאלית

הגדרת התפקיד – תומכות חינוך

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. אורנים • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

תומכות חינוך קורס זהות אישית ומקצועית (המסגרת החינוכית) מפגש מס 3: מה תפקידה של המסגרת החינוכית?

13/11/24

שם המנחה : אלוית חיים
דוא"ל המנחה: alvit.advice@gmail.com

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. אורנים • קהילה • מנהיגות • השראה

מה נעשה היום?

חלק ג'

חוזה קבוצתי
להמשך
הלמידה שלנו

חלק ב'

נבנה את
המודל שלנו

חלק א'

נלמד - המודל
החינוכי
אקולוגי

המודל החינוכי-אקולוגי (ברונפברנר, 1979)

תכנית הלימודים המופעלת בגני הילדים בישראל, מותאמת לדור הילדים הנוכחי (אלפא), המאופיין בנגישות טכנולוגית גבוהה וכתוצאה מכך – עצמאי, משכיל ויוזם יותר מקודמיו (Fell, 2018).

תכנית זו מכונה "הגן העתידי" ומבוססת על הגישה האקולוגית של ברונפברנר ובה מוענקת חשיבות רבה להקשר הפיזי והתרבותי בתהליך החינוכי, תוך דגש על תכנון סביבה חינוכית גמישה ודינאמית

המודל החינוכי-אקולוגי (ברונפנברגר, 1979)

הנחות יסוד של המודל

- להתנסויות במצבים שונים ולאינטראקציה עם סביבות שונות-חשיבות רבה. הדגש הוא על תפקוד הילד בסביבות היומיומיות: הכיתה, החצר, הספרייה וכדומה.
- בהערכת הקשיים נלקחים בחשבון גם דרישות הסביבה והמסגרת מהילד ולא רק היכולות שלו. המטרה היא לצמצם את הפער שבין הציפיות והדרישות מהילד לבין תפקודו ולאפשר לו להיות מעורב ולהשתתף בפעילויות השונות.
- חינוך תלוי הקשר לאורך כל ימות השבוע: מיומנויות הופכות שימושיות רק כשמפתחים אותן במטלות יומיומיות שלהן נזקק הילד.

המודל החינוכי-אקולוגי ברונפברנר 1979

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. אורנים • קהילה • מנהיגות • ישראל

המודל החינוכי-אקולוגי שלי

התבונני על ה"אני מאמינה"
שכתבת בשיעור הקודם ביומן מסע

והתייחסי במחברת לשני דברים:

מה שקיים במסגרת החינוכית שלי

מה שעדיין לא קיים במסגרת החינוכית שלי

שיתוף במליאה

זכרות?

התחילו במשפט: אני
מאמינה כי תפקיד תומכת
החינוך....

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. أورانيم • קהילה • מנהיגות • השראה

משימה בזוגות

בחרו נושא ונתחו אותו
כתבו איך הנושא בא לידי ביטוי בכל אחד מהמעגלים במודל האקולוגי,
כפי שהוא בא לידי ביטוי בעבודתך
(דף עבודה)

שיתוף במליאה

ק.מ.ה. אורנים

ק.מ.ה. אורנים • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

תומכות חינוך

קורס זהות אישית ומקצועית (המסגרת החינוכית)

מפגש מס 4: אבני יסוד בעבודה חינוכית:
למידה חברתית רגשית

20/11/2024

שם המנחה : אלווית חיים
דוא"ל המנחה: alvit.advice@gmail.com

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. אורנים • קהילה • מנהיגות • ישראל

מה נעשה היום?

חלק ג'

SEL למבוגרים
SEL לילדים

חלק ב'

מיומנויות SEL

חלק א'
מהו SEL?

למידה רגשית חברתית

SEL – Social Emotional Learning

למידה רגשית חברתית היא תהליך באמצעותו כל הילדים והמבוגרים מפתחים ומיישמים באופן יעיל את הידע, המיומנויות והעמדות הנדרשים כדי:

- לפתח זהות עצמית
- להבין את רגשותיהם ואת רגשות האחרים
- להציב ולהשיג מטרות אישיות וקולקטיביות חיוביות
- להרגיש ולהפגין אמפתיה לאחרים
- ליצור ולשמר מערכות יחסים חיוביות
- לקבל החלטות באופן מושכל ואכפתי

למידה רגשית חברתית

SEL – Social Emotional Learning

למידה רגשית חברתית SEL

The graphic features a blue header with the text 'למידה רגשית חברתית SEL' in white. The word 'למידה' is circled in red. Below the header is a white area with a horizontal line and four orange clips. At the bottom is a silhouette of a human life cycle from infancy to old age.

למידה רגשית חברתית

SEL – Social Emotional Learning

למה כדאי?

1. מפתח שלומות (wellbeing) = רווחה
2. מפחית אלימות
3. הגורם המפתח את המיומנויות היא אשת החינוך בגן, ולא בעל תפקיד אחר או איש טיפול.
4. נשות חינוך המחנכות ברוח SEL משפרות בעצמן את המיומנויות בחייהן האישיים

למידה רגשית חברתית - המודל של CASEL

מיומנויות: SEL

זיהוי רגשות
זהות/תפיסה עצמית
זיהוי חוזקות
תחושת ביטחון עצמי
מסוגלות עצמית

שליטה בדחפים
משמעת עצמית
התמדה
ניהול לחצים
מוטיבציה אישית
הצבת מטרות
מיומנויות התארגנות וניהול

לקיחת פרספקטיבה
אמפתיה
קבלת שונות/גיוון
כבוד לאחר

זיהוי בעיות
ניתוח מצבים
פתרון בעיות
הערכה
רפלקציה
אחריות אתית

תקשורת
מעורבות רגשית
בניית מערכות יחסים
עבודה בשיתוף פעולה
פתרון קונפליקטים
חיפוש אחר עזרה/מתן עזרה

תרגול SEL

בזוגות - חשבו על סיטואציה (דמיון או מציאות) למשל:

סיכום במליאה

ילד שלא מסכים לשבת במפגש
ילדה שמסרבת לאכול ארוחת בוקר
ילד שמרביץ לחבר בשעת ריב

ונתחו על פי המודל:

מודעות עצמית: מה הילד הרגיש? האם זיהה את רגשותיו?

ניהול רגשות: כיצד הילד ניסה לווסת את רגשותיו? האם קיבל עזרה?

מודעות חברתית: האם הילד או המבוגר ניסו להבין את נקודת המבט של האחר?

כישורים בינאישיים: איך הילד או המבוגר תקשרו?

קבלת החלטות אחראית: איך הסתיימה הסיטואציה? האם אפשר היה להחליט אחרת?

ק.א.ר. אורנים

ק.מ.א. אורנים • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

תומכות חינוך קורס זהות אישית ומקצועית (המסגרת החינוכית)

מפגש מס 5: אבני יסוד בעבודה חינוכית -
הכללה ושייכות | המסגרת החינוכית כקהילה

27/11/2024

שם המנחה : אלוית חיים

דוא"ל המנחה: alvit.advice@gmail.com

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. אורנים • קהילה • מנהיגות • ישראל

מה נעשה היום?

חלק ב'

המסגרת
החינוכית
בקהילה

חלק א'

חינוך מכליל
שייכות
הכללה

האיש הירוק – יהונתן גפן

**אם במקרה אני פוגש מישהו
שלא מבין אותי או חושב שאני תינוק
אם במקרה אני פוגש מישהו כזה
אני תכף מספר לו על האיש הירוק**

**היה היה פעם, בעיר ירוקה, גר לו איש אחד, איש ירוק
האיש הירוק גר בבית ירוק, עם דלת ירוקה, וחלונות ירוקים
הייתה לו אישה ירוקה ושני ילדים ירוקים
ובלילות הוא היה ישן במיטה הירוקה שלו
וחולם חלומות ירוקים ירוקים**

יום אחד קם האיש הירוק בבוקר ירוק
נעל נעליים ירוקות, לבש חולצה ירוקה ומכנסיים ירוקים
על ראשו חבש כובע ירוק ויצא החוצה

האיש הירוק נכנס לאוטו הירוק שלו ונסע בכביש הירוק במהירות ירוקה
מצד אחד של הכביש הוא ראה ים ירוק ומהצד השני המון פרחים ירוקים

זה היה יום יפה
והאיש הירוק שמח ושר שירים ירוקים
ועישן סיגרייה ירוקה עם עשן ירוק
ואז ראה האיש הירוק שעל שפת הכביש עומד איש כחול
האיש הירוק עצר את האוטו הירוק שלו
ושאל את האיש הכחול: היי, איש כחול, מה אתה עושה פה?

אני, אמר האיש הכחול, אני מסיפור אחר

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. אורנים • קהילה • מנהיגות • השראה
KAMA ORANIM • ق.م.ا. اورانيم

חינוך מכליל

"תהליך של חיזוק היכולת של מערכת החינוך להגיע לכלל הלומדים, בעיקר אלו החווים הדרה בשל רקע חברתי-כלכלי, גזע, מוצא אתני, מעמד הגירה, בעיות בריאות, מוגבלות פיסיית וגורמים נוספים"

הכרזת אונסק"ו 2009

מטרתו המוצהרת של ארגון אונסק"ו היא לתרום לשלום ולביטחון על ידי קידום של שיתוף פעולה בין-לאומי בתחומים של חינוך, מדע ותרבות, מתוך שאיפה להנחיל ברחבי העולם רגש של כבוד כלפי ערכי הצדק, שלטון החוק, זכויות האדם והחירויות הבסיסיות שהוכרזו בהצהרת האו"ם

מה בין הכלה להכללה?

מושג פסיכולוגי המתייחס ליכולת לקבל רגשות וקשיים של הפרט או של האחר כפי שהם, מבלי להדוף או להכחיש אותם, או להשליך אותם על האחר בצורה לא מותאמת, קשור ליכולת לויסות רגשי.

הכלה

(Containing)

מושג סוציולוגי, מתייחס למתן מענה לצרכים של כלל הלומדים, יצירת חוויה של שייכות לקבוצה.

הכללה

(Inclusion)

כדי להכליל צריך להכיל וצריך גם מיומנויות רגשיות-חברתיות

מה בין הכלה להכללה?

הכלה

הכלה מתמקדת בתמיכה ובקבלה של הילד על כל המאפיינים הייחודיים שלו, תוך התאמת הסביבה החינוכית לצרכיו.

(Containing)

המטרה: לאפשר לכל תלמיד, ללא קשר ליכולותיו, צרכיו או הרקע שלו, להשתתף במלואו בחיי הכיתה.

הכללה

הכללה עוסקת בשילוב ילדים שיכולים לעמוד בדרישות המסגרת החינוכית, לעיתים תוך התאמות מסוימות, אך פחות גמישה מבחינת שינוי הסביבה עצמה.

(Inclusion)

המטרה: לשלב תלמידים עם צרכים מיוחדים או רקעים שונים במסגרות "רגילות", מבלי לשנות את המסגרת בצורה מהותית.

כדי להכליל צריך להכיל וצריך גם מיומנויות רגשיות-חברתיות

הדרה

פעולה, תהליך או מצב שבו יחידים או קבוצות מודרים או מנושלים מהשתתפות מלאה בחברה, בקהילה או במוסדות מסוימים.

הדרה יכולה להיות מכוונת או בלתי מודעת, ולעיתים היא נובעת מתפיסות חברתיות, כלכליות, תרבותיות או חינוכיות, המשמרות פערים והבדלים בין קבוצות באוכלוסייה

הדרה בקהילה

הדרה בקהילה מתרחשת כאשר אנשים או קבוצות נדחקים לשוליים של חיי החברה ואינם זוכים להזדמנויות שוות להשתתפות פעילה ומשמעותית

הדרה בחינוך

מצב שבו תלמידים או קבוצות תלמידים אינם מקבלים את ההזדמנויות, התמיכה או הכלים הנדרשים להם כדי להצליח במערכת החינוך

ק.מ.א. אורנים

ق.م.ا. أورانيم • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • השראה

בירור עצמי – שייכות בחיי

עבודה בזוגות

חשבי על רגע של שייכות בחייך:

תארי מתי ואיפה **הרגשת שייכת**

אילו תכונות היו לדמויות שגרמו לך להרגיש שייכת

ואיך זה התבטא?

פרטי פעולות ממשיות

פעולות	תכונות	רגשות

מה מתעורר בי כשאני לא שייכת?

תוקפנות

הפחתת הנכונות לעזור

זהירות והססנות ביצירת קשרים חדשים

מצוקה רגשית

הפחתת הרגישות לכאב

הפחתת הרגישות לאחר

הפחתה ביכולות אמפתיות

ויסות עצמי נמוך

ירידה באינטליגנציה

תחושת השייכות היא צורך בסיסי ומהותי של האדם, המניע את ההתנהגות והתחושות שלנו.

תחושת שייכות היא יסוד לקיומנו החברתי ומקור חשוב לביטחון עצמי ולרווחה נפשית.

כאשר אדם מרגיש שהוא חלק מקבוצה, משפחה או קהילה, ויש לו מקום ותפקיד משמעותי בתוכה, הוא חווה סיפוק ומשמעות.

לעומת זאת, היעדר תחושת שייכות יכול להוביל לתחושות של ניכור, חוסר ערך ואף לתסכול או התנהגויות שליליות.

בהקשר של חינוך, ילדים זקוקים להרגיש שהם מתקבלים, נאהבים ותורמים לקבוצה שלהם – בין אם זה במשפחה, בכיתה או בקהילה – כדי להתפתח באופן מיטבי ולהאמין ביכולותיהם להשתלב ולהשפיע בעולם

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. أورانيم • קהילה • מנהיגות • ישראל

מהי קהילה עבורי?

האם מקום העבודה שלי
הוא קהילה?

האם מקום המגורים שלי
הוא קהילה?

ק.מ.ר. אורנים

ق.م.ا أورانيم • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

מהי קהילה

יישוב/עיר- מושג משפטי

קהילה כמקום:

היבט גאוגרפי מקומי, טריטוריה משותפת

קהילה- מושג תודעתי

תחושת שייכות ואכפתיות הדדית

ק.מ.א. אורנים

ק.מ.א. אורנים • קהילה • מנהיגות • השראה
KAMA ORANIM • קהילה • מנהיגות • השראה

אז למה קהילה?

עבודה בזוגות + שיתוף במליאה

קהילה חזקה מעניקה ליחיד ולחברה:

- חוסן ובטחון אישי
- איכות חיים ואריכות חיים
- הזדמנות למימוש עצמי
- יכולת להתארגן ולקדם מטרות אישיות וקבוצתיות

ק.מ.א. אורנים

ق.م.ا. أورانيم • KAMA ORANIM
קהילה • מנהיגות • ישראל

קהילתיות

זה לא מה שקורה לאנשים, זה מה שקורה ביניהם

